

119 – الثَّالِثُ: عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: مَا صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةً بَعْدَ أَنْ تَزَلَّتْ عَلَيْهِ { إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ } إِلَّا يَقُولُ فِيهَا: «سُبْحَانَكَ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي». مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. [خ 4967، م 484/219].

وَفِي رِوَايَةٍ فِي «الصَّحِيحِينَ» عَنْهَا: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْتَرُ أَنْ يَقُولَ فِي مُكُوعِهِ وَسُجُودِهِ: «سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي» يَتَأَوَّلُ الْقُرْآنَ. [خ 817، م 484].

مَعْنَى: «يَتَأَوَّلُ الْقُرْآنَ» أَي: يَعْمَلُ مَا أَمَرَ بِهِ فِي الْقُرْآنِ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: { فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ }.

وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْتَرُ أَنْ يَقُولَ قَبْلَ أَنْ يَمُوتَ: «سُبْحَانَكَ وَبِحَمْدِكَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ». قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ؛ مَا هَذَا الْكَلِمَاتُ الَّتِي أَرَاكَ أَحَدَثْتَهَا تَقُولُهَا؟ قَالَ: «جَعَلْتُ لِي عَلَامَةً فِي أُمَّتِي، إِذَا رَأَيْتُهَا قُلْتُهَا { إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ } إِلَى آخِرِ السُّورَةِ». [م 484/218].

وَفِي رِوَايَةٍ لَهُ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْتَرُ مِنْ قَوْلٍ: «سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ». قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَرَاكَ تُكْتَرُ مِنْ قَوْلٍ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ؟ فَقَالَ: «أَحْبَبَنِي رَبِّي أَيُّ سَارَى عَلَامَةٍ فِي أُمَّتِي، فَإِذَا رَأَيْتُهَا أَكْتَرْتُ مِنْ قَوْلٍ: سُبْحَانَ

اللَّهُ وَبِحَمْدِهِ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ؛ فَقَدْ رَأَيْتُهَا: { إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ { فَتُح مَكَّةَ، { وَرَأَيْتَ
النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا، فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا } . [484/220].

119. Оиша розияллоху анҳодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам ўзларига **«Вақтики, Аллоҳнинг нусрати ва фатҳ келса»**^[1] нозил қилингандан сўнг бирорта намозларини **«Субҳаанака Робанаа ва биҳамдик. Аллооҳуммағфир лии»**, демай ўқимадилар».*

* Дуонинг маъноси: **«Роббимиз! Сени ҳамдинг ила поклайман. Аллоҳим! Мени мағфират қил!»**

Муттафақун алайҳ.

«Саҳиҳайн»да келган бошқа бир ривоятда:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам Қуръонни таъвил қилароқ, рукуъ ва саждаларида: **«Субҳаанакаллооҳумма, Робанаа ва биҳамдик. Аллооҳуммағфир лии»**, деб кўп айтар эдилар».

Имом Муслимнинг бир ривоятида:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам вафотларидан олдин **«Субҳаанака ва биҳамдика, астағфирука ва атуубу илайка»**ни кўп айтадиган бўлиб қолдилар. «Эй Аллоҳнинг Расули! Сиз айта бошлаган ушбу калималар нима?» дедим. У зот шундай дедилар: **«Умматимда менга бир аломат қилинди, қачон шуни кўрсам, уларни айтяпман: «Аллоҳнинг нусрати ва фатҳи келса...»**^[2] деб суранинг охиригача ўқидилар.

* Маъноси: **«Ҳамдинг ила Сени поклаб ёд этаман, Сендан мағфират сўрайман ва Сенга тавба қиламан»**.

Имом Муслимнинг бошқа яна бир ривоятида:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам **«Субҳааналлоҳи ва бихамдиҳи, астағфируллоҳа ва атуубу илайҳ»**, деб кўп айтардилар. Мен: «Эй Аллоҳнинг Расули, **«Субҳааналлоҳи ва бихамдиҳи, астағфируллоҳа ва атуубу илайҳ»** деб кўп айтяпсиз-а?» дедим. У зот шундай дедилар: **«Роббим тез орада умматимда бир аломат кўришимни хабар қилди. Қачон ўшани кўрсам, «Субҳааналлоҳи ва бихамдиҳи, астағфируллоҳа ва атуубу илайҳ»ни кўп айтаман. Дарҳақиқат, мен уни кўрдим: «Аллоҳнинг нусрати ва фатҳ - Макка фатҳи - келса ва одамларнинг Аллоҳнинг динига тўп-тўп бўлиб кирганини кўрсанг, Роббингга ҳамд ила тасбеҳ айт ва Ундан мағфират сўра. Албатта, У тавбаларни кўплаб қабул этувчидир»**.^[3]

* Маъноси: **«Аллоҳни ҳамди ила поклаб ёд этаман, Аллоҳга истиғфор айтаман ва У Зотга тавба қиламан!»**

Шарҳ: «Қуръонни таъвил қилароқ», деганда Қуръони Карим оятини амалда кўрсатиш, акс эттириш назарда тутилган. Бу ерда Наср сураси, 3-оятдаги **«Бас, Роббингни ҳамд ила поклаб ёд эт ва Ундан мағфират сўра»**, деган буйруқни амалга ошириш тушунилади.

Аллоҳ таоло Наср сурасида Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга **«Аллоҳнинг нусрати ва фатҳ келиб, одамларнинг динга тўп-тўп бўлиб кираётганини кўрсанг, Роббингга ҳамду тасбеҳ ва истиғфор айт»**, деб буюради. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳаётларининг сўнгида ана шу башоратнинг рўёбга чиққанини кўриб, тасбеҳ ва ҳамдлар айта бошлаганлар.

---

^[1] Наср сураси, 1-оят.

^[2] Наср сураси, 1-оят.

^[3] Наср сураси, 1 - 3-оятлар.

Манба: hadis.islom.uz

HADIS.ISLOM.UZ
NUBUVVAT MARVARIDLARI